

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 1542/25
17.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Сање Кнежевић Јојић и Александре Лековић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Мишо Добријевић, адвокат из Београда, Булевар Михајла Пупина бр. 67/2, против тужене “UniCredit Bank Srbija” а.д. Београд, Рајићева бр. 27-29, чији је пуномоћник Тамара В. Симић, адвокат из Београда, Обилићев венац бр. 8, ради стицања без основа, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 5908/18 од 25.6.2020. године, у седници већа одржаној дана 17.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 5908/18 од 25.6.2020. године у ставовима првом, другом и трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртном изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 5908/18 од 25.6.2020. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиљи накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 141.496,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности одлуке до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати појединачно наведене износе са законском затезном каматом као у наведеном ставу. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати 170.177,76 динара, са законском затезном каматом почев од 14.10.2005. године па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати износ од 127.633,32 динара, са законском затезном каматом почев од 14.10.2005. године па до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 215.942,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања извршности па до исплате.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је у целисти, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност ожалбене пресуде сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужене није основана.

Уведеном поступку првостепени суд није починио битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би биле од битног утицаја на правилност или законитост ожалбене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила и “HVB Bank” а.д. Београд, правни претходник тужене, закључили су дана 29.9.2005. године Уговор о кредиту за куповину непокретности. Чланом 1 став 1.1 тог уговора, тужили је одобрен кредит у износу од 155.570,05 CHF у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања. Чланом 1 став 1.2 предвиђено је да ће се обрачун отплата свих релевантних CHF износа по кредиту вршити у динарској противвредности по продајном курсу банке, важећем на дан доспећа сваке конкретне отплате. Чланом 2 став 2.1 уговорне стране су сагласно утврдиле да ће банка средства одобрити у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај. Чланом 4 став 4.1 корисник кредита се обавезао да банци плати једнократну накнаду за обраду кредита, у износу од 2% укупног износа кредита у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан уплате. Чланом 7 уговора, који прописује претходне и посебне услове, у ставу 7.1.1 под г, предвиђено је осигурање кредита код Националне корпорације за осигурање кредита. Из налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке утврђено је је на дан пуштања кредита у коришћење 14.10.2005. године од тужиле наплаћен износ административног трошка од 170.177,76 динара, а који одговара уговором предвиђеној накнади од 2% за обраду кредита, као и 127.633,32 динара на име провизије за осигурање кредита код НКОСК, те да курсне разлике услед тога што је тужена кредит одобрила по средњем курсу НБС, а ануитете наплаћивала по свом продајном курсу укупно износе 4.609,34 CHF, односно 246.998,57 динара, а по месецима и са датумима доспелости у појединачним износима опредељеним у табели која је саставни део налаза и мишљења вештака, односно као у ставу првом изреке побијане пресуде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 10, 12, 15, 18, 21, 46 став 1, 47, 100, 103, 105, 109 став 1, 897, 905 став 1, 1065 Закона о облигационим односима, те члана 1 Закона о националној корпорацији за осигурање стамбених кредита правилно, прво као претходно питање, закључио да су ништаве наведене уговорне одредбе на основу којих је тужена наплатила од тужиле утужене новчане износе, а по основу различитих девизних курсева за своје и обавезе тужене, једнокаратне накнаде за обраду кредита и осигурања код НКОСК, те применом одредби члана 210 и 214, у вези одредби члана 104 и 105 ЗОО, ставом првим, другим и трећим изреке обавезао тужену да тужили врати износе које је наплатила по основу таквих одредби., оценивши неоснованим приговор застарелости потраживања позивом на одредбе чл. 360 и 371 ЗОО.

Супротно жалбеним наводима, првостепени суд је правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне, довољне и правилне разлоге, које у целини прихвата и овај суд без детаљног обрађавања, у складу са овлашћењем из

члана 396 став 2 ЗПП, у циљу избегавања понављања.

Неосновани су жалбени наводи којима се досуђена исплата на име курсних разлика оспорава тврдњом да је тужилац потписивањем уговора прихватио тада допуштено пуштање кредита и обрачун рата по различитим курсевима, а ради тога што је одредбом којом је то уговорено тужилца у односу на банку, као слабија уговорна страна у уговору по приступу доведена у неравноправан положај, чиме су на њену штету повређена начела једнаке вредности узајамних давања и равноправности странака прописана одредбама чл. 11, 12 и 15 ЗОО, те одредба чл. 395 истог закона, па је чињеница да је Закон о заштити корисника финансијских услуга донет тек по закључењу спорног уговора без утицаја на правилност заључка о ништавости његових одредби чл. 1 и 2, по основу којих је тужена увећала своју имовину на терет имовине тужилце, те обавезана на повраћај појединачних месечних износа као у ставу првом изреке ожалбене пресуде.

Не стоје ни жалбени наводи којима се указује да је наплата трошкова обраде кредита, са којом се тужилца потписом уговора сагласила, дозвољена одговарајућим законским одредбама, а пошто није експлицитно забрањена нити противправна. Ово, будући да је за пуноважност уговарања наплате ових трошкова, неопходно било да они буду одређени или одредиви и приказани у писменој понуди упућеној потенцијалном кориснику кредита у предуговорној фази, односно пре закључења уговора, како је то прописано Одлуком о јединственом начину обрачуна и исказивање ефективне каматне стопе на кредите и депозите (“Службени гласник Републике Србије” бр. 11/05 и бр. 108/05), важећом у време закључења предметног уговора о кредиту, а којом се прописује јединствени начин обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите које банка и друга финансијска организација из Закона о банкама и другим финансијским организацијама одобрава, односно на депозите које прима (тачка 1 став 1). Према тачки 5 ове одлуке може се закључити да понуда банке која се односи на кредите треба да јасно и недвосмислено садржи следеће податке: податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе (став 1 под а), као и податке који се не укључују у обрачун ефективне каматне стопе (став 1 под б), а који треба да буду утврђени и исказани у понуди на начин одређен тачком 7 и достављени клијенту на начин прописан упутством из тачке 11 ове одлуке (тачка 7 став 4). Поред тога, сагласно тачки 7 став 2 наведене одлуке, при закључивању уговора о кредиту банка уз уговор уручује клијенту један примерак плана отплате кредита, као и преглед битних елемената тог кредита, који садрже податке који су укључују у обрачун ефективне каматне стопе као и оне који се не укључују у тај обрачун. Преглед битних елемената сачињава се на образцу прописаном Упутством за примену Одлуке о јединственом начину обрачуна и исказивање ефективне каматне стопе на кредите и депозите (“Службени гласник Републике Србије” бр. 11/05 ... бр. 108/05). Обавеза обавештавања корисника кредита у предуговорној фази заснована је на начелу савесности и поштења, односно права корисника кредита на информисаност, а тужена банка, на којој је био терет доказивања да је поступила на начин прописан означеном Одлуком, супротно својим жалбеним наводима није приложила доказ да је пре закључења предметног уговора тужилцу упознала са свим трошковима и накнадама које од ње потражује у вези са закључењем уговора о кредиту, а пошто списима не постоји нити једно писмено које је тужилца потписала, из којег би се могло на недвосмислен начин утврдити да је са таквом својом обавезом била упозната. Стога је првостепени суд правилно ништавом сматрао и одредбу спорног уговора којом се тужилца обавезала да плати трошкове обраде кредита, а основаним њен захтева повраћај износа датог на основу такве одредбе.

Жалбом се не доводи у сумњу ни правилност утврђене ништавости одредбе о

обавези тужиле да плати премију осигурања НКОСК. Наводи тужене о праву да кориснику кредита обрачуна и наплати ту премију, јер на тај начин постиже смањење ризика тог правног посла, а што доводи до снижења каматне стопе и олакшања других услова уговора, односно повољнијег задуживања корисника кредита нису од утицаја на правилност закључка првостепеног суда, ради тога што тужилца, која је закључила уговор о кредиту, није уговорна страна из уговора о осигурању потраживања који банка закључује са Националном корпорацијом за осигурање стамбених кредита, нити је тај уговор закључен у корист тужиле, као банчиног клијента, односно корисника кредита, а пошто она нема статус осигуравача, нити осигураника, па ни права ни обавезе по основу тог уговора, којим банка, као уговарач осигурања – осигураник, осигурава свој кредитни пласман, па за њу настаје обавеза из тог уговора да плати премију осигурања НКОСК, а која се са друге стране обавезује да банци за случај наступања осигураног случаја исплати уговорену суму осигурања. Будући да тужена није доказала ни да је тужилци путем понуде у предуговорној фази, сходно одредбама члана 12, 18 и 21 ЗОО на јасан и непосредан начин предпочила постојање и ове обавезе, транспарентним представљањем садржине и смисла уговора о осигурању кредита, те висине обавезе која за тужилцу настаје по том основу и евентуалним предностима, њеним статусом у том уговору, условима активирања осигурања код НКОСК и другим подацима који су у вези са осигурањем од интереса за њу, као корисника кредита, већ је њеним новцем платила премију осигурања, а наплату средстава по том основу поставила као услов за пуштање кредита у течај који је тужилца била принуђена да прихвати, због свог инфериорнијег положаја у уговорном односу, иако није била уговорна страна у уговору о осигурању, такво поступање тужене банке као доминантне, а финансијски стручне уговорне стране, противно је цитираним, као и одредбама чл. 17, 46, 47 и 1065 Закона о облигационим односима. Осим тога, тужена применом правила о терету доказивања није доказала да је спорним уговором тужилци дата повољност у виду умањења каматне стопе у случају осигурања код НКОСК, а ни да јој је пре закључења уговора предпочена могућност такве повољности, па ни могућност избора између закључења уговора који би био осигуран код НКОСК и уговора који на тај начин не би био осигуран, како би се ова одредба сматрала исказаном вољом тужиле као уговорне стране.

Неосновани су наводи жалбе о погрешној примени одредбе члана 214 ЗОО приликом досуђивања камате на утужене износе од дана стицања, односно уплата истих банци, образложени тврдњом о савесности тужене, а која право на камату тужилци даје тек почев од дана подношења тужбе. Као финансијски стручна и евидентно економски јача уговорна страна у овде спорном уговору по приступу, чије је одредбе унапред припремила и предложила, а применом правила о терету доказивања није доказала да је тужилцу у предуговорној фази на одговарајући начин информисала о трошковима и накнадама које прате предметни уговор, на које би имала право у складу са начелом слободе уговарања, али само под условом да је туженој као кориснику кредита учинила доступним све економске ефекте кредитног задужења, а што није доказала да је учинила, услед пропуста који су довели до конституисања неправичних уговорних одредби на штету тужене и непоштовање основних начела облигационог права, тужена је правилно од стране првостепеног суда третирана као несавестан стицалац, због чега тужилци камата припада од дана када је туженој уплатила утужене износе.

Супротно жалбеним наводима тужене, правилно је оцењен и истакнути приговор застарелости, када је општи рок из члана 371 ЗОО, будући да се ради о стицању без основа, рачунат од дана утврђене ништавости.

Како се осталим жалбеним наводима тужене не доводи у питање законитост и правилност побијане пресуде, то је применом одредбе члана 390. Закона о парничном

поступку одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужене оспорава одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке првостепене пресуде, јер је донета погрешном применом материјалног права. Тужили, као потребни ради вођења првостепеног поступка, с обзиром на успех у спору, применом одредби члана 153, 154 ст.1, 163 и члана 165 став 2 ЗПП, припадају трошкови за предузете парничне радње од стране пуномоћника из реда адвоката и то: за састав тужбе и једног образложеног поднеска од 6.11.2019. године (по 9.000,00 динара), за приступ на 2 одржана рочишта (по 10.500,00 динара) и на 3 неодржана рочишта (по 6.000,00 динара), трошкови вештачења у износу од 15.000,00 динара, као у висини такси на тужбу и пресуду (по 34.748,00 динара), што све укупно износи 141.496,00 динара, сходно важећој АТ и ТТ у време пресуђења, са законском затезном каматом од дана наступања извршности одлуке, сагласно одредбама чланова 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима. Захтев за увећање од 100% на име три тужбена захтева оцењен је неосновним, имајући у виду да проистичу из истог чињеничног основа.

На основу изнетог, применом одредбе члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Будући да је у другостепеном поступку тужена успела само у сразмерно незнатном делу, у погледу одлуке о трошковима поступка, на основу одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу трећем изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић